

Гласник Српског археолошког друштва **Уређивачка политика**

Часопис *Гласник Српског археолошког друштва* је покренут 1984. као научно-стручно гласило Српског археолошког друштва и посвећен је свим темама из области археологије и сродних дисциплина које су укључене у археолошка истраживања (антропологија, архитектура, етнологија, историја уметности, историја, геологија итд.). У њему се објављују оригинални, претходно необјављени радови (оригинални научни радови, прегледни радови, кратка саопштења, извештаји с ископавања, осврти, критике, прикази, библиографије, биографије значајних археолога, некролози). Поједини бројеви *Гласника Српског археолошког друштва* могу бити посвећени заслужним стручњацима на пољу археологије или одређеним темама.

Гласник Српског археолошког друштва излази једном годишње. Прилози се примају током целе године, а најкасније до 1. маја за свеску у текућој години. Радови припремљени према „Упутству ауторима о начину припреме чланака за часопис *Гласник Српског археолошког друштва*” (<https://arheologija.rs/wp-content/uploads/2022/10/Upustvo-autorima.pdf>) достављају се на адресу: sad.glasnik@gmail.com.

У *Гласнику Српског археолошког друштва* објављују се радови на српском, енглеском, немачком, француском, италијанском и руском језику.

Поступак предавања рукописа, рецензија и објављивање радова су бесплатни.

Обавезе уредника и редакције

Редакција *Гласника Српског археолошког друштва* доноси коначну одлуку о објављивању рукописа, руководећи се уређивачком политиком и водећи рачуна о законским прописима који се односе на клевету, кршења ауторских права и плагирање.

Редакција задржава дискреционо право да примљене рукописе процени и не објави уколико утврди да не одговарају прописаним садржинским и формалним критеријумима. О прихватању текста редакција обавештава аутора у року од 90 дана од пријема рукописа.

Редакција је дужна да одлуку о прихватању рукописа донесе на основу његовог садржаја, без расних, полних/родних, верских, етничких или политичких предрасуда.

Редакција и уредник не смеју имати било какав сукоб интереса у вези са рукописима који се разматрају. Ако сукоб интереса постоји код једног или више чланова редакције, ти чланови се искључују из поступка избора рецензента и одлучивања о судбини рукописа. Уредник и чланови редакције су дужни да благовремено пријаве постојање сукоба интереса.

Чланови редакције и уредник не смеју да користе необјављен материјал из поднесених рукописа за своја истраживања без изричите писане дозволе аутора. Информације и идеје изнесене у њима морају се чувати као поверљиве и не смеју се користити за стицање личне користи.

Обавезе аутора

Аутори гарантују да рукопис представља њихов оригиналан допринос, да није објављен раније и да се у исто време не разматра за објављивање на другом месту. Упоредно достављање истог рада другим часописима представља непримерено понашање, које повлачи за собом повлачење рукописа из даљег разматрања за

публиковање у *Гласнику Српског археолошког друштва*. Аутори такође гарантују да рукопис није објављен на другом месту, на било ком другом језику.

Одговорност сваког аутора је да обезбеди да су у раду који се доставља *Гласнику Српског археолошког друштва* поштовани етички стандарди и да чланак не садржи неутемељене или незаконите изјаве и не крши права трећих лица. Издавач неће бити правно одговоран уколико постоји захтев за надокнаду штете.

Садржај рада

Аутори су одговорни за садржај предатих рукописа и поштовање ауторских права других лица.

У случају да је пријављени рукопис резултат истраживачког пројекта или је претходно представљен на конференцији у облику усмене презентације (под истим или сличним насловом), детаљне информације о пројекту, конференцији итд. дају се у одељку „Захвалност” на крају текста.

Предати рукопис треба да садржи довољно података и референци како би се омогућило рецензентима, а касније и читаоцима, да провере тврдње изнесене у њему. Намерно изношење нетачних тврдњи представља кршење етичких стандарда.

Аутори који желе да укључе илустрације или други материјал који је већ објављен на другом месту дужни су да прибаве сагласност власника ауторских права. Материјал без таквих доказа сматраће се оригиналним прилогом самог аутора. Уколико се накнадно дође до сазнања да у неком случају постоји било какав спор (нпр. приговор да је неки материјал објављен без сагласности власника ауторских права), *Гласник Српског археолошког друштва* ће објавити исправку или повлачење рада са изјавом да је за грешку крив аутор, односно, аутори.

Ауторство

Аутори су дужни да као ауторе наведу само оне особе које су значајно допринеле изради рукописа, односно да наведу као ауторе све оне који су допринели прикупљању података, изради анализа и стварању рукописа. Ако су, осим аутора, и друга лица била укључена у важне аспекте истраживачког пројекта и припреми рукописа, али у знатно мањој мери од аутора, њихов допринос треба поменути у „Захвалници” на крају текста.

Навођење извора

Аутори су дужни да правилно наведу изворе који су значајно утицали на њихово истраживање и израду рукописа. Информације добијене у приватном разговору или преписци са трећим странама, приликом рецензирања пројекта, рукописа и сличних материјала, не смеју се користити без изричитог писменог пристанка извора информација.

Предавањем рукописа аутори се слажу да се придржавају Уређивачке политике *Гласника Српског археолошког друштва*.

Сукоб интереса

Аутори су дужни да у раду укажу на финансијске или било које друге сукобе интереса који би могли да утичу на изнесене резултате и интерпретације.

Грешке у објављеним радовима

Када аутори открију озбиљну грешку или нетачност у свом раду након објављивања, дужни су да о томе благовремено обавесте редакцију и уредника часописа или издавача и сарађују са њима како би се рад повукао или исправио.

Плагијаризам

Плагирање, односно преузимање туђих идеја, речи, резултата или других облика креативног израза и представљање као својих, представља грубо кршење научне и издавачке етике. Плагирање може да укључује и кршење ауторских права, што је законом кажњиво.

Плагијат обухвата следеће:

- дословно или готово дословно преузимање или смишљено парафразирање (у циљу прикривања плагијата) делова текстова других аутора без јасног указивања на извор или обележавање копираних фрагмената (нпр. коришћењем наводника);
- копирање илустрација или табела из туђих радова без правилног навођења извора и/или без дозволе аутора или носилаца ауторских права.

Редакција *Гласника Српског археолошког друштва* проверава сваки рукопис да ли је плагијат. Рукописи код којих постоје јасне индикације да се ради о плагијату биће аутоматски одбијени и ауторима ће бити привремено забрањено да објављују у часопису у наредних пет година.

Ако се установи да је рад који је објављен у *Гласнику Српског археолошког друштва* плагијат, исти ће бити повучен у складу са процедуром описаном у одељку „Повлачење већ објављених радова”, а ауторима ће бити привремено забрањено да објављују у часопису у наредних пет година.

Рецензија

Рукописи се упућују на рецензију тек након иницијалне оцене да ли су, с обзиром на форму и тематски делокруг, подобни за објављивање у часопису. Посебна пажња се посвећује томе да иницијална оцена не траје дуже него што је неопходно.

Примљени радови подлежу рецензији. Циљ рецензије је да редакцији помогне у доношењу одлуке о томе да ли рад треба прихватити или одбити и да кроз процес комуникације са ауторима побољша квалитет рукописа.

Сви достављени радови пролазе процедуру анонимног рецензирања од стране два компетентна рецензента, које одређује редакција. Избор рецензента спада у дискрециона права редакције. Рецензенти су истакнути истраживачи и морају да располажу релевантним знањима у вези са облашћу којом се рукопис бави.

Рецензирање је потпуно анонимно (*double-blind*): идентитет аутора је непознат рецензентима и обрнуто. Идентитет рецензента остаје непознат ауторима пре, током и након поступка рецензије. Редакција гарантује да ће пре слања рукописа на рецензију из њега бити уклоњени лични подаци аутора и да ће се предузети све разумне мере како би идентитет аутора остао непознат рецензентима до окончања поступка рецензије.

Приказе, осврте, некрологе и друге ненаучне прилоге рецензирају чланови редакције.

Током поступка рецензије редакција може да захтева од аутора да доставе додатне информације, ако су оне потребне за доношење суда о научном доприносу рукописа. Редакција, уредник и рецензенти морају да чувају такве информације као поверљиве и не смеју их користити за стицање личне користи.

Редакција је дужна да обезбеди контролу квалитета рецензије. У случају да аутори имају озбиљне и основане замерке на рачун рецензије, редакција ће проверити да ли је рецензија објективна и да ли задовољава академске стандарде. Ако се појави сумња у објективност или квалитет рецензије, редакција ће тражити мишљење других рецензената.

Обавезе рецензената

Рецензент који има основане сумње или сазнања о кршењу етичких стандарда од стране аутора дужан је да о томе обавести уредника и редакцију. Рецензент треба да препозна важне објављене радове које аутори нису цитирали, као и да упозори уредника и редакцију на битне сличности и подударности између рукописа који се разматра и било којег другог објављеног рада или рукописа који је у поступку рецензије у неком другом часопису, ако о томе има лична сазнања. Ако има сазнања да се исти рукопис разматра у више часописа у исто време, рецензент је дужан да о томе обавести уредника и редакцију.

Рецензент не сме да буде у сукобу интереса са ауторима или финансијером истраживања. Уколико постоји сукоб интереса, рецензент је дужан да о томе моментално обавести уредника и редакцију.

Рецензент који себе сматра некомпетентним за тему или област којом се рукопис бави дужан је да о томе обавести уредника и редакцију.

Рецензија мора бити објективна. Коментари који се тичу личности аутора сматрају се непримереним. Суд рецензената мора бити јасан и поткрепљен аргументима.

Рукописи који су послати рецензенту сматрају се поверљивим документима. Рецензенти не смеју да користе необјављен материјал из предатих рукописа за своја истраживања без изричите писане дозволе аутора, а информације и идеје изнесене у предатим рукописима морају се чувати као поверљиве и не смеју се користити за стицање личне користи.

Рецензент је дужан да рецензију пошаље редакцији најкасније у року од 30 дана након пријема рукописа. Рецензенти су дужни да стручно, аргументовано, непристрасно и у задатим роковима доставе редакцији оцену научне вредности рукописа. Рецензенти за свој рад не добијају хонораре.

Уколико рецензенти траже измене у рукопису, аутори су дужни да у року од 30 дана редакцији врате измењен рукопис, или уколико не унесу неку измену, да уз рукопис доставе аргументовано образложење зашто измена није учињена. Исто важи и за радове који нису припремљени у складу са упутством за ауторе. Одлуку о прихватању рукописа за штампу доноси редакција *Гласника Српског археолошког друштва* већином гласова на предлог рецензената а у складу са изменама на рукопису које су аутори извршили или у складу са достављеним образложењем.

Рецензенти добијају рецензентски образац који садржи низ питања која рецензентима указују који су то аспекти које треба обухватити како би се донела одлука о судбини једног рукописа. У завршном делу обрасца, рецензенти морају да наведу своја запажања и предлоге како да се поднесу рукопис побољша.

Током читавог процеса, рецензенти делују независно једни од других. Рецензентима није познат идентитет других рецензената. Ако одлуке рецензената нису исте (прихватити/одбити), редакција може да тражи мишљење других рецензената.

Разрешавање спорних ситуација

Сваки појединац или институција могу у било ком тренутку да уреднику и/или редакцији пријаве сазнања о кршењу етичких стандарда и другим неправилностима и да о томе доставе неопходне информације/доказе.

Провера изнесених навода и доказа

- Уредник ће у договору са редакцијом одлучити о покретању поступка који има за циљ проверу изнесених навода и доказа.
- Током тог поступка сви изнесени докази сматраће се поверљивим материјалом и биће предочени само оним лицима која су директно укључена у поступак.
- Лицима за која се сумња да су прекршила етичке стандарде биће дата могућност да одговоре на оптужбе изнесене против њих.
- Ако се установи да је заиста дошло до неправилности, процениће се да ли их треба окарактерисати као мањи прекршај или грубо кршење етичких стандарда.

Мањи прекршај

Ситуације окарактерисане као мањи прекршај решаваће се у директној комуникацији са лицима која су прекршај учинила, без укључивања трећих лица, нпр.:

- обавештавањем аутора/рецензента да је дошло до мањег прекршаја који је проистекао из неразумевања или погрешне примене академских стандарда;
- писмо упозорења аутору/рецензенту који је учинио мањи прекршај.

Грубо кршење етичких стандарда

Одлуке у вези са грубим кршењем етичких стандарда доноси редакција и, ако је то потребно, са мањом групом стручњака. Мере које ће предузети могу бити следеће (и могу се примењивати појединачно или истовремено):

- објављивање саопштења или уводника у ком се описује случај кршења етичких стандарда;
- слање службеног обавештења руководиоцима или послодавцима аутора/рецензента;
- повлачење објављеног рада у складу са процедуром описаном у одељку „Повлачење већ објављених радова”;
- ауторима ће бити забрањено да током наредних пет година шаљу радове у часопис;
- упознавање релевантних стручних организација или надлежних органа са случајем како би могли да предузму одговарајуће мере.

Приликом разрешавања спорних ситуација редакција часописа се руководи смерницама и препорукама Одбора за етику у издаваштву (Committee on Publication Ethics – COPE: <http://publicationethics.org/resources/>).

Повлачење већ објављених радова

Објављени рукописи биће доступни у оној форми у којој су објављени, без икаквих измена. Понекад се може десити да објављени рукопис мора да се повуче. Главни разлог за повлачење рукописа јесте потреба да се исправи грешка у циљу очувања интегритета науке и струке, а не жеља да се аутори казне.

Чланак се мора повући у случају кршења права издавача, носилаца ауторских права или аутора, повреде професионалних етичких кодекса, тј. у случају подношења истог рукописа у више часописа у исто време, лажне тврдње о ауторству, плагијата,

манипулације подацима у циљу преваре, као и у свим другим случајевима грубог кршења етичких стандарда. У неким случајевима већ објављени рад се може повући и како би се исправиле накнадно уочене грешке.

Стандарди за разрешавање ситуација када мора доћи до повлачења рада дефинисани су од стране библиотека и научних тела, а иста пракса је усвојена и од стране часописа *Гласник Српског археолошког друштва*: у електронској верзији изворног чланка (оног који се повлачи) успоставља се веза (HTML link) са обавештењем о повлачењу. Повучени чланак се чува у изворној форми, али са воденим жигом на PDF документу, на свакој страници, који указује да је чланак повучен (RETRACTED).

Отворени приступ

Часопис *Гласник Српског археолошког друштва* је доступан у режиму отвореног приступа. Чланци објављени у часопису могу се бесплатно преузети са сајта часописа и користити у складу са лиценцом Creative Commons — Autorstvo-Nekomercijalno-Bez prerada 3.0 Srbija (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/rs/>).

Самоархивирање

Часопис *Гласник Српског археолошког друштва* омогућава ауторима да прихваћену, рецензирану верзију рукописа, као и финалну, објављену верзију у PDF формату депонују у институционални репозиторијум и/или некомерцијалне базе података, или да рад објаве на личним веб-страницама (укључујући и профиле не друштвеним мрежема за научнике, као што су ResearchGate, Academia.edu итд.) и/или на сајту институције у којој су запослени, а у складу са одредбама лиценце Creative Commons Autorstvo-Nekomercijalno-Bez prerada 3.0 Srbija (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/rs/>), у било које време након објављивања у часопису. При томе се морају навести издавач, као носилац ауторских права, и извор рукописа.

Ауторска права

Када је рукопис прихваћен за објављивање, аутори преносе ауторска права на издавача.

На издавача се преносе следећа права на рукопис, укључујући и додатне материјале, и све делове, изводе или елементе рукописа:

- право да репродукује и дистрибуира рукопис у штампаном облику, укључујући и штампање на захтев;
- право на штампање пробних примерака, репринт и специјалних издања рукописа;
- право да рукопис преведе на друге језике;
- право да рукопис репродукује користећи фотомеханичка или слична средства, укључујући, али не ограничавајући се на фотокопирање, и право да дистрибуира ове копије;
- право да рукопис репродукује и дистрибуира електронски или оптички, користећи све носиоце података или медија за похрањивање, а нарочито у машински читљивој/дигитализованој форми на носачима података као што су хард-диск, CD-ROM, DVD, Blu-ray Disc (BD), мини-диск, траке са подацима, и право да репродукује и дистрибуира рукопис са тих преносника података;
- право да сачува рукопис у базама података, укључујући и онлајн базе података, као и право преноса рукописа у свим техничким системима и режимима;

- право да рукопис учини доступним јавности или затвореним групама корисника на основу појединачних захтева за употребу на монитору или другим читачима (укључујући и читаче електронских књига), и у штампаној форми за кориснике, било путем интернета, онлајн сервиса, или путем интерних или екстерних мрежа.

Одрицање одговорности

Изнесени ставови у објављеним радовима не изражавају ставове уредника и чланова редакције *Гласника Српског археолошког друштва*. Аутори преузимају правну и моралну одговорност за идеје изнесене у својим радовима. Издавач неће сносити никакву одговорност у случају испостављања било каквих захтева за накнаду штете.